

KULTŪRA

MENAS ✠ LITERATŪRA ✠ MOKSLAS

Visi rašytojai lygūs

Pasitaiko, kad jauni žmonės, be visų kitų savo asmenybės raiškos aspektų (politologijos studijų, kulinarijos, domėjimosi ezoterika, katinų skulptūrėlių kolekcionavimo ir kt.) dar trokšta tapti ir rašytojais. Kadangi gyvename demokratinėje visuomenėje, natūralu, kad toks noras yra visiškai demokratiškas, teisėtas ir netgi nesunkiai įgyvendinamas. Tačiau demokratija, pasak C. S. Lewiso, palankesnė ne asmenybių, bet vidutinybių gausėjimui ir įsitvirtinimui, kadangi daug paprasčiau ne pačiam augti į viršų, o neleisti augti kitiems – nes jeigu tave kas nors visa galva pranoksta, tai jau nėra demokratiška. Mat visi turi būti lygūs.

Taigi turbūt neverta per daug stebėtis tuo, kad kai kurie labai savimi pasitikintys jauni žmonės (C. S. Lewisas rašo, kad toks pasitikėjimas dažnai išauga iš nemokšiško dirvos) gali sau leisti ne tik spręsti apie, tarkim, kokio nors autoriaus kūrybą, bet ir apie visą lietuvių literatūrą apskritai. Žinoma, dažniausiai tai ne filologai – pastariesiems būtinas ne tik lietuvių, bet ir pasaulinės literatūros išmanymas. O kai perskaitai didžiules krūvas viso pasaulio klasikos, mintis, kad būtent tu dar gali atrasti ir parašyti kažką naujo, pasirodys niekinga ir paika. Juk jau Antikos autoriai sakė – viskas parašyta.

Taigi toks mielas jaunuolis, nestudijavęs filologijos (bet gilinęs į kitus rimtus mokslus) ir skaitęs, tarkim, tokias knygas, apie kurias, pasak Lewiso, galima savo draugams pareikšti protingą nuomonę, ima ir išrėžia, kad lietuvių literatūra yra provincionali, nes nieko nesame parašę gero – tik apie žemę ir gyvūlius. Keistas jaunuolis – juk daugelis pasaulio autorių nuo pat Hesiodo laikų apie tai rašė. Beje, tai pačios nuostabiausios temos knygoms – vien jau Axelio Munthės „Knyga apie San Mikelę“ ko verta, kiek ten atjautos ir meilės ne tik žmogui, bet ir kenčiančiai gyvūnijai, negana to, dar ir graudaus, švelnaus humoro.

O Romualdo Granausko „Gyvūlėlių dainavimas“? Arba jo „Kai reikės nebebūti“ – romanas, skirtas šuns istorijai? Puikios knygos, kurioms atsiveria mūsų širdis ir mes imame suprasti, ką sakė Viešpats, kurdamas gyvūniją – viešpataukite jai. Viešpataukite kilniai, dorai ir gailėstingai, o ne pasisavindami, plėšdami ir pajungdami.

O žemė... Juk mes patys esame žemės dalis, mes pagaminti iš tos pačios matricos, kaip kalnai, upės, au-

Apolonas su kitara. Piešinys ant indo

HOMERO JAUNYSTĖ

*Aš gėriau putojantį pieną,
Aš valgiau nežemišką duoną,
Žiūrėjau į žerincią dieną:
Į žydinčią gėlę raudoną.*

*Man piemenys grojo vamzdeliais
Pavėsyje aukšto platano,
Ir bitės auksiniais indeliais
Man kvepiantį medų gabeno.*

*O, kaip man beprotiškai sekės!
Man vynuogės nokti skubėjo,
Ir sunkios, įsirpusios kekės
Laimingos prie lūpų virpėjo.*

*Su lyra klajodami dviese,
Mes karą ir kardą giedojom
Ir vasarą aukštą ir šviesią
Ir riedančią bangą po kojom.*

*O žvaigždės, pradėjusios kilti,
Ant jūros rankas auksines
Uždėjo ir liepė nutilti,
Kad ji neprikeltų manęs.*

Henrikas Radauskas

galai, gyvūnai, uolos, debesis, snaigės... Tai kaip gi gali būti neįdomu, jeigu rašoma apie tai? Argi neįdomu, kokie sapnai mus sieja su kalno viršūne, kokia nuojauta – su medžio šešėliu?.. Su volungės šauksmu sausros išdžiovintame miške ir į jos balsą iš dangaus gelmių atsiliepiančia liūtimi?.. Su poezijos ritmu, tuo amžinu, netylančiu, gelmingu, neišdildomu nei miestų triukšmo, nei skubėjimo, nei tuštybės mirgėjimo?..

Ir štai pasitikėjimo kupinas jaunuolis, trokštantis tapti rašytoju, ima plunksną. Ir rašo, rašo, rašo... Nė kiek neabejoju, kad jam pačiam jo kūrinys atrodys nuostabus ir jis nesupras jo neįvertinusių, o gal net nejuokais įsižeis. Bet ką daryti, jei jis ne tik nieko naujo neparašė (juk tai neįmanoma), bet netgi to, kas sena, nepakartojo. Nepakartojo taip, kad skaitytojas galėtų išgyventi nebūtinai atradimo, o tiesiog atpažinimo, sielos bendrystės džiaugsmą. O juk tai šiais laikais, kai knygos neretai rašomos iš tuštybės ar neturėjimo ką veikti, yra tikrai daug.

Renata Šerelytė

Šio šeštadienio Kultūros turinys

1-as psl. Renata Šerelytė. Visi rašytojai lygūs • **2-as psl. Dalia Čiočytė.** Kunigo Vaclovo Aliulio, MIC atminimui • **3-as psl. Aldona Elena Puišytė.** Visi viename laive • **4-as psl. Stasys Goštautas.** Užrašai iš New Yorko 2. Antano Andrijausko paskaita SLA • **5-as psl. Algis Vaškevičius.** Iškilmingai atidaryti restauruoti M. Oginskio rūmai Plungėje • **6-as psl. Rasa Serra:** „Dalink savo talentą kitiems – ir būsi laimingas...“ • **7-as psl. Lidija Veličkaitė.** Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos iškilmės • **8-as psl. Kultūros kronika**

Kitame numeryje: Žemaitės atminimas pagerbtas Marijampolėje • Knyga, skirta Lietuvos asmenybėms

Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas 2015 m. suteikė 15 000 Eur paramą šeštadieniniam „Draugo“ priedui „Kultūra“, projektui „Lietuvos kultūros sklaida ir kultūros paveldo išsaugojimas bei lietuvių puoselėjimas pasaulyje“

Kunigo Vaclovo Aliulio, MIC atminimui

DALIA ČIOČYTĖ

Kunigas, teologijos licenciatas Vaclovas Aliulis, MIC (1921 03 14 – 2015 05 26) – reikšminga, plačiai žinoma Lietuvos kultūros figūra: Lietuvos Sąjūdžio Seimo Tarybos narys (1988–1992), Lietuvos ateitininkų federacijos dvasios vadas (1989–1992), žurnalų *Katalikų pasaulis* ir *Naujasis židinys-Aidai*, leidyklų „Katalikų pasaulis“ ir „Aidai“ steigėjas, žurnalo *Katalikų pasaulis* vyriausiasis redaktorius (1989–1991), „Katalikų pasaulio“ leidyklos direktorius (1990–1993), Lietuvos Biblijos draugijos steigėjas ir prezidentas (1992–1994 ir 2002–2010).

Kun. V. Aliulis, MIC redagavo kun. Česlovo Kavaliausko Naujojo Testamento vertimus (I leid. 1972 m., II leid. 1988 m., konsultavo Antanė Kučinskaitė ir kt.). Drauge su kitais penkiais Lietuvos vyskupų konferencijos Liturginės komisijos nariais parengė ir redagavo liturginių knygų vertimus: *Romos katalikų apeigyną* (du tomai su Priedu, 1966–1967), *Romos mišiolą* (du tomai, 1982, 1987), *Romos mišiolų skaitinius* (šeši tomai, 1982–1994). Parengė, redagavo kalendorius, maldynus, katekizmus, vadovėlius: *Lietuvos SSR katalikų kalendorių* (1960), *Katalikų kalendorių žinyną* (1982–1993), *Liturginį maldyną* (1968; su kun. Jonu Paliūku ir kt.), *Dogminę teologiją* (6 t., savilaida, 1983; su kun. Albinu Budrikiu), *Dogminės teologijos paskaitų apžvalgą* (savilaida, 1983; su kun. Albinu Deltuva) ir kt. Sudarė kun. Prano Račiūno, MIC raštų ir atsiminimų apie jį knygą *Vienuolis nenuorama* (Kau-nas: Marijonų talkininkų centro leidykla, 2015).

Išleido pamokslų rinkinį *Žodžio trupiniai* (savilaida), *Pastoracinės teologijos paskaitas* (savilaida, 1972), knygą *Palūšės bažnyčia ir parapija* (1954, išleista 1996), eseistikos rinkinį *Žvilgsniai ne tik atgal* (1994), autobiografinės eseistikos knygą *Vieno žąsiaganio istorija* (2007), Šventojo Rašto komentarus *Nuo Betliejaus iki Romos su šventuoju Luku* (2015).

Naujoji knyga *Nuo Betliejaus iki Romos su šventuoju Luku*, išleista „Magnificat“ leidyklos (redaktorė Indrė Klimkaitė), kviečia skaitytojus drauge apmąstyti dvi Naujojo Testamento knygas, parašytas to paties biblinio autoriaus: Evangeliją pagal Luką (parašytą 70–80 m.) ir Apaštalų darbus (parašytus 75–80 m.), – evangelisto Luko, iš pagonių kilusio krikščionio, apaštalo Pauliaus draugo ir kelionių palydovo, veikalą apie Evangelijos išplitimą „visame pasaulyje“. Į abi Luko knygas žvelgiama išryškinant vientisą siužetinę giją, aprėpiančią pagrindinius N. Testamento įvykius nuo Jėzaus Kristaus gimimo Betliejuje (7–6 m. pr. Kr.) iki apaštalo Pauliaus veiklos Romoje (I a. septintas dešimtmetis), – taip žiūrint Luko knygos atsiveria kaip N. Testamentas mažuoju pavidalu. *Nuo Betliejaus iki Romos su šventuoju Luku* – aukšto profesionalumo ir kartu labai asmeniška knyga, pasižyminti teologine gelme ir stiliumi paprastumu. Kun. V. Aliulio MIC Šv. Rašto komentarai yra ilgamečių biblistikos studijų ir asmeniškos refleksijos rezultatas. Jie pagrįsti daugeliu patikimų pozicijų, tarp jų – autoritetingiausiais šiuo metu Vakarų kultūroje funkcionuojančiais prancūzų ir vokiečių ekumeniniais (katalikų ir protestantų) Biblijos komentarų leidiniais. Komentarai radosi ir iš gilinimosi į Bibliją ją redaguojant. „Atsiverčiau Naująjį Testamentą ir Psalmyną – Aliulio redaguotas dvasios knygas: kiek čia reikėjo kruopštaus darbo, žinių, pagaliau įkvėpimo! Mintyse dėkojau kunigui už jo pasitarimą tikėjimui ir kultūrai“, – yra rašęs Justinas Marcinkevičius¹. Aštuonetą metų kun. Vaclovas komentavo Šv. Raštą per Marijos radiją, – knyga išleista radijo archyvų medžiagos pagrindu, Marijos radijo vadovybei maloniai sutikus ir pritariant.

Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisija kun. V. Aliulį 2009 m. paskelbė kalbos premijos laureatu už kūrybingą, moksliskai grįstą publicistiką, už liturginės lietuvių kalbos kūrimą ir diegimą, socialinio ir humanitarinio lietuvių kalbos žodyno brandinimą.

Kun. V. Aliulis nuo seno vadintas „intelektua-

lų kunigu“. Ne tik dėl to, kad jis poliglotas (išmokęs senąją Biblijos graikų kalbą ir visas pagrindines Vakarų pasaulio kalbas, išmokęs lenkų, baltarusių kalbas tam, kad susikalbėtų su savo parapijiečiais Vilniaus krašte...). Ne tik dėl erudicijos: apie ką bekalbėjo pašnekovas, iš trumpų taiklių replikų būdavo matyti, kad kun. Vaclovui žinoma ir problema, ir jos niuansai.

Bene svarbiausia priežastis, dėl kurios kun. V. Aliulis vadintas „intelektualų kunigu“, buvo jo laikysena proto / mokslo ir tikėjimo santykio atžvilgiu. Pagarbus, viltingas požiūris į racionaliųjų suvokimo galių perspektyvas, intensyvus mokslinis mąstymas ir – maksimaliai sąmoningas tikėjimo kaip rizikos išgyvenimas. Tikėjimas kaip rizika, nepaisant mokslo teiginių ir tikėjimo nuostatų probleminio suderinamumo, tikėjimas kaip riteriška rizika kaip tik dėl aukštų intelekto polėkių atveriamos pasaulėvokos.

Brandi tolerancija – tai dar viena kun. V. Aliulio, kaip „intelektualų kunigo“, savybė. Viena vertus, savos pozicijos branda, kita vertus, pagarba kito teisei kitokią poziciją turėti. Oriai suvaldyta įtampa tarp pagarbos svetimai nuomonei ir tikėjimo savomis pasaulėvokinėmis prielaidomis kaip beveik žinojimo. Stebėtinai sugebėjimas nenustebti (ar meistriškai slėpti nustebimą), išgirdus ką nors šokiruojama, provokuojama, – reaguoti su ramiu daugiaspalviu humoru. Pokalbyje su oponentu – pastanga atsargiai ieškoti žodžių, kuriais būtų iš tiesų kalbamasi, o ne kovojama monologais. Kalbėjimasis, o ne delikatus kito įtaigavimas, – pabrėžia profesorė Viktorija Daujotytė-Pakerienė, atsimindama kun. Vaclovo kalbėjimą 1988 m. pavasarį šv. Velykų proga Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto auditorijai: „Nekritikavo, nekaltino, nesmerkė, nesistengė ‘atversti’ nei ‘atvesti’. Net klausiamas pabrėžė, kad tikėjimas – kiekvieno sąžinės reikalas. Jis pats žinojo šviesą esant ir ramiai į ją ėjo“². *Vieno žąsiaganio istorijoje* skaitome epizodą apie politinių pažiūrų susikirtimą: „Pakrypo kalba [su aktoriumi Laimonu Noreika telefonu kalbantis – D. Č.] apie politinius įsitikinimus. ‘Man artimesnė kairioji kryptis, socialinis teisingumas’. – ‘Labai sunku nuspręsti, kas šiandien Lietuvoje vykdo kairiąją, kas dešiniąją politiką’, atsakiau“. Ši epizodą atsiminimų autorius toliau tekste taip komentuoja: „Nesuprantu, bet [...] bičiulystė nenutrūko“³. Retas bendravimo menas yra gebėti tarti *nesuprantu*, *nepritariu*, *bet*. Bendravimo su įvairiausių pažiūrų žmonėmis patirtis apibendrinama pareiškiant: „Žinau ir teigiu, kad politinių pažiūrų susikirtimas neturėtų kliudyti asmeninei draugystei“⁴. Beje, kun. Vaclovas savąją toleranciją yra apibūdinęs ir kitaip, juokais ar

Kun. Vaclovas Aliulis, MIC

rimtai, – beveik *mea culpa* intonacijomis: „Kaip toli man iki tikros apaštališkos narsos! [...] Vis baimė ką nors žmogui primesti prieš jo valią ir jausmus“⁵, – na, o daugelis kultūrininkų yra priartėję prie Bažnyčios per pažintį ir draugystę su juo kaip tik todėl, kad nenubaidė kokia nors „apaštališka narsa“ ar teisuliškas rigorizmas. Štai kaip kun. Vaclovo apaštala-vimą apibūdina žurnalistas Algimantas Čekuolis, prisimindamas pirmuosius Sąjūdžio Seimo Tarybos posėdžius: „Audringuose [...] posėdžiuose dažnai iki pirmųjų gaidžių kun. Vaclovas buvo pusiausvyros taškas. Kalbėdavo retai, bet kai prabildavo – mirtina tylą stodavo. Visiems mums reikėjo sąžinės balso, o kai kurie teturėdavom tik jos pelenų žiupsnį. Kun. Vaclovas ir juose mokėdavo įpūsti ugnį“⁶.

Kun. Vaclovas susikalbėdavo net ir su okupacinės valdžios žmonėmis. Ne veltui okupacijos metais katalikai pasauliečiai jį tituluodavo Bažnyčios „užsienio reikalų ministru“ (o kartais puse lūpų pavadindavo „pilkuoju kardinolu“). Jis, kaip Lietuvos vyskupų konferencijos Liturginės komisijos sekretorius (1965–1979) ir jos pirmininkas (1980–1990), atstovaudavo Bažnyčiai derybose su aukštais okupacinės valdžios pareigūnais liturgijos, leidybos reikalais. Ilgametis Religijų reikalų tarybos darbuotojas Edvardas Juozėnas Nepriklausomybės pradžioje teigė: „Kam jau geriau negu man [...] žinoma apie didelius kun. Aliulio nuopelnus išsaugant Bažnyčios struktūrą, aprūpinant tikinčiuosius būtiniausią literatūrą, palaikant Lietuvos Bažnyčios ryšius su Šventuoju Sostu ir kitų šalių Bažnyčiomis“⁷. Kun. Vaclovo diplomacija Bažnyčiai yra laimėjusi daug. Jo laikysenos galantiškumas, taupi sviri argumentacija, gebėjimas rasti racionalų sprendimą sudėtingose situacijose, taiklios humoristinės replikos sovietiniams funkcionieriams buvo kietas riešutas. „Kaip jaučiausi? Kaip Danielius liūtų narve“, – kartą nusijuokė kun. Vaclovas po vienų tokių derybų, darydamas aliuziją į biblinio pranašo Danieliaus situaciją, kurio alkani liūtai nesudraskė (*Dan 14, 21–40*).

Kun. Vaclovo, kaip derybininko, taktika – preciziškas diplomatinis *staccato*: paspausti tinkamą klavišą tinkamu metu. Pavyzdžiui, Sąjūdžio steigiamajame suvažiavime jis buvo vyskupų įpareigotas išdėstyti svarbiausius katalikų visuomenės reikalavimus, įskaitant Vilniaus Arkikatedros atgavimą. Galėjo tiesiog pakilti į tribūną ir išdėstyti tuos reikalavimus, – turbūt tą dieną jie būtų ištirpę daugelio svarbių tautos reikalavimų fone. Tačiau jis to nepadarė, o sulaukęs momento, kai paskelbta apie rytojaus dieną Arkikatedroje turėjusias vykti šventas Mi-

Nukelta į 3 psl.

Atkelta iš 2 psl.

šias, paprašė žodžio ir nutraukdamas euforiją pareiškė, jog vyskupai nesutinka eiti į Arkikatedrą vienai valandai: „Šventos Mišios vyks lauke, prie uždarytų durų”. Tai buvo efektingas artistiškas mostas, po kurio netrukus ir atkeliavo į prezidentumą raštelis apie Arkikatedros gražinimą Lietuvos Katalikų Bažnyčiai.

Bendraudamas su Lietuvos komunistų partijos veikėjais kun. V. Aliulis sugebėdavo ir nesileisti į ideologinius / politinius kompromisus, ir elgtis laisvai, kartais netgi bičiuliškai. Štai, atrodytų, keistas vaizdas, tačiau kun. Vaclovui būdingas: Sąjūdžiui dar tik pirmuosius žingsnius žengiant, vyksta piketas prie Lietuvos komunistų partijos būstinės dėl katalikų spaudos laisvės, o situacijos centre ant sceną primenančios pakyls kun. V. Aliulis (vienas piketo organizatorių) ir partijos organizacinio partinio darbo skyriaus vedėjas Vladimiras Beriozovas linksmai draugiškai šnekučiuojasi (Vladimiras Beriozovas tapo Kovo 11 d. Akto signataru).

Kun. V. Aliulis – Bažnyčios „užsienio reikalų ministras” dar ir ta prasme, kad sovietmečiu į Lietuvą atvykdvusieji užsieniečiai (ne tik katalikų) kunigai, intelektualai pasauliečiai jo patys ieškodavo, vieni per kitus susižinoję, kad tai šviesaus ir plataus vakarietiško akiračio asmenybė, su kuria įdomu ir verta diskutuoti, tartis įvairiausiomis religijos ir kultūros temomis, – ir kad tai galima daryti įvairiomis kalbomis.

Paprastai sakoma, kad sunku būti virš kitų, kad tokie žmonės neišvengiamai vieniši. Romantizuotu žvilgsniu galėtume matyti kunigo asmenybės, plačiau ir laisviau bendraujančios su pasauliu nei dauguma konfratrų, vienišumo dramą: tarsi kitoks tarp savų, daug ko negalintis atskleisti niekam, neretai nesuprastas (palyginkime reikšmingą monsinjoro Kazimiero Vasilausko frazę: „Manyčiau, kad ne visiems kun. Vaclovo Aliulio veikla gali būti pilnutinai suprantama – tokia ji plati ir sudėtinga”⁸); tarsi savas tarp svetimų, o juk svetimi tėra svetimi. Tačiau kun. Vaclovas, kaip rodo jo autobiografinė eseistika, vienišas niekada nėra jautęsis. Priešingai, tai asmenybė, gebėjusi susikurti laimę iš to, kas duota. Kaip kunigas nesukūręs šeimos, tačiau savuoju pašaukimu visad besidžiaugęs, ir nepaisant to (ar kaip tik dėl to) gebėjęs subtiliai interpretuoti romantinės meilės peripetijas. Netapęs vyskupu, tačiau nė nenorėjęs būti kuo nors kitu nei jis yra, ir tikrai neturėjęs pagrindo skustis įtakingumo stoka. Neabejoju, kad kun. Vaclovo asmenybiškumo įtaiga įvairiomis formomis skleistis ir ateityje.

Kalbėdamas apie mirusįjį kunigas Vaclovas Aliulis sakydavo ne „miręs” ar „amžiną atilsį”, o „jau Danguje”. Tepasitinka jį palaimin-ga Danguaus šviesa.

1. Viktorija Daujotytė-Pakerienė ir kt., „Dosni dvasia”, Naujasis židinys 3, 1991, p. 43.
2. Viktorija Daujotytė-Pakerienė ir kt., „Dosni dvasia”, Naujasis židinys 3, 1991, p. 43.
3. Vaclovas Aliulis, „Vieno žagsianio istorija”, Vilnius: Aidai, 2007, p. 121.
4. Ten pat.
5. Ten pat, p. 189.
6. Viktorija Daujotytė-Pakerienė ir kt., „Dosni dvasia”, Naujasis židinys 3, 1991, p. 43.
7. Ten pat.
8. Ten pat.

ALDONA ELENA PUIŠYTĖ

VISI VIEName laive

*Paskui angelas paėmė smilkytuvą,
pripildė jį aukuro žarijų ir sviedė į žemę...
Apr 8,5*

Ko krūpsi pienė saulaveidė prie tako? Ai, bitė sukniubo ūmai jos apnuodyto žiedo karste ir amžiams nutilo, sapnuodama medų iš sodų kvapniųjų. Marių mariųjų smėlėtam krante žuvys bebalsės užduso, nes išrėkt nebegali skriaudos nepelnytos, o strazdo giesmė sielvartingai užlūžta nudžiūvusios vyšnios viršūnėj.

O, žvelk! Maištauja įtūžus planetos širdis, ai-manuoja jos gelmės ir veržias liepsnotais vulkanais. Žaibo angelas skrenda virš puotaujančių miestų, blykčioja saulėj aštrus, neatšimpantis jo kalavijas, ajai, išpiltas į jūrą metėlių kartumo rūstybės dubuo, perspėja šėlsmas gamtos stichijų: žmogus pagadino ir nuniokojo žemę.

Apokaliptiškoj migloj pasileidėlė Babelė rūmuos su savo svita tebepuotauja, kelia pilnas taures žiedais apmaustytais pirštais: rubinai, topazai ir deimantai teberasoja krauju. Atvėrę grėsmingus tamsos nasrus, Slibinas ir Žvėris piktžodžiauja prieš Šviesą. Baltasis aukos Avinėli, jau burias minia prie stabo papėdės: neįau ir vėlei būsi paaukotas?

Maivosi nepraustaburniai, prosenių žodį prakilnų savo tuštybei išduoda, neklausia savęs: kas yra grožis, poezija, dvasios ekologija – kas? Du nuožmūs broliai miglos apsuptame slėny tyčiojas iš visko, kas kitados buvo šventa, o trečias, jaunėlis kvaishelis, sėdi antai ant akmens samanoto prie kertamos girios senolės ir nenu-maldomai rauda.

Iš sukrėtimų, iš didžiųjų, man skleidėsi giedantis žodis nei žiedas tarp dyglių erškėty. Akim išplėstom į žmonijos nelaimes ir žiaurumus aš žvelgiau nusigandusia siela. O buvau aš su tais, kuriems ne šlovės trumpalaikės auksinę karūną galingieji uždėjo, tik piktdagių geliantį vainiką, bet spindėjo labiau už išgrynintą auksą jų mylinčios širdys.

Raudantys ir besijuokiantys, visi viename laive kaip Titaniko keleiviai prieš ledkalnio grėsmę ar Nojaus gelbstinčioj arkoj. Ką teks išmesti ir ką pasiimti – artėjant valandai lemtin-gai? Tuščios ir lengvos mylinčio varguolio ran-kos, o anie, auksu ir pykčiu apsunkę, ar negrims į dugną, gaila ir jų, gal susipras, kad metas su ne-turinčiu pasidalyti?

O kosminė vėtra, tūžminga kosminė vėtra – atūš ar pralėks ji pro šalį į nežinios begalybę? Juodoji žvaigždė įniršus, viską ryjanti ir atkakli juodosios žvaigždės pragarmė gal atsigrėžus į žemę, saulės pliūpsniai ugniniai dar išlygina dermės svarstyklės, kas žino – ar ilgam? Ligi vi-satos tolimiausių pakraščių pasklinda piktos mūsų mintys.

Hildegarda von Bingen. Vizija

Jei siautės kosminis cunamis, kas pasakys tada, už ko laikytis? – gal juoksitės, apsvaigę nuo siautulingo šito amžiaus šokio ties niekio bedugne. Puotaujate puošnūs ir sotūs, o žuvusiųjų andai kraujo dulkės nuo žemės kyla ir gula jums ant veido, nes visa visatoj neatšaukiamai susiję, angelas plunksna žvaigždėta būties manuskripte viską užrašo.

Užantspauduotos paslapties kelintas antspaudas nuplėštas, kelinta mums išmušė lemties valanda – kas atspės? Neturime tikrųjų pranašų, o apsimetėliai klaidina, melagingom pranašys-tėm aiškindami ženklus slėpiningus, gudri su-vedžiojoja būrėja dėsto Taro kortas tarp stabukų, braižo horoskopų schemas ir šaipos iš naivuolių patiklumo.

Perspėjantys ženklai ugninėm raidėm užrašyti visuos pasaulio šventraščiuos: kada išmok-sim perskaityt jų šifrus ir kaip atpažinsim gelbs-tintį jų kodą, jei mūsų sielų akys taip aptemę? Rypuoja gaudžiai protėvių dvasios žvelgdamos į planetą: vaikai paklydėliai, kol nevėlu, atsibus-kit, apginkit dejuojančią žemės gyvybę.

Gal jau septintas trimitas skliautuose aidų? Ne kvapūs smilkalai iš smilkytuvų kyla virš pa-gonybės tuščių aukurų, dūmai karšti graužia žemės vaikų akis, krenta plėnys ir pelenai rūstėjant gyvybės skliautams, svilinančioje kaitroje džiūs-ta pražydę alyvmedžiai, vėtroje gęsta ugnis žibintuvuos, santėmy blyksi liepsnotas angelo kala-vijas...

Žinau: yra Gailestingasis, kuris audras nu-tildė andai ir saugiai ėjo ežero paviršium. Sėdėjo Jis prie vakarienės stalo ne su didžiūnais išdi-džiaisiais ir ne su teisuoliais fariziejais, o tarp la-biausiai paniekintų ir atstumtųjų, su jais dalijosi Jisai aitaria pralaimėjimų duona ir praradimais putojančio vyno taure ligi lemtingos valandos, atnešusios vargų pasauliui Atpirkimo žinią. To-dėl tariau nuliūdusiam varguoliui: „Nebijoki!”

Užrašai iš New Yorko 2

Antano Andrijausko paskaita SLA

STASYS GOŠTAUTAS

Prieš Kęsto Zapkaus parodos atidarymą (307 West 30th Street, New Yorkas, 10001, SLA) turėjome progą išgirsti vieną iš žymiausių Lietuvos meno istorikų, puikų Rytų kultūros žinovą Antaną Andrijauską, kuris visą mūsų kultūrą susieja su Rytais ir šitas sąsajas mano esant senesnes negu su Vakariais. Pažvelgus į Lietuvos istoriją, aiškiai matyti, kad Rytai mums buvo daug artimesni, ypač kai iš Vakarų šimtmečius ėjo kryžiuočių pulkai. Nebuvo ir Rytai mums labai mieli, iš ten traukė mongolų, totorių, turkų ir maskvėnų ordos. Tačiau buvome pasiruošę sutikti jas kaip geri kariai, kaip puikūs raiteliai ant savo žemaitukų, ir tokiu būdu Rytai mums tarnavo ir mus mokė.

Zapkaus parodoje susirinko jo buvę mokiniai iš Vilniaus dailės akademijos, o profesorius Andrijausko paskaitoje SLA dalyvavo jo studentai, ir viena iš studentė, dailininkė Ieva Martinaitytė-Mediodia, atsiuntė man savo įspūdžius, kuriuos su malonumu perteikiu „Draugo“ skaitytojams.

Ieva Martinaitytė-Mediodia: „Jaučiuosi džiugiai, kad galiausiai sutikti iš mūsų buvusių profesorių po 20 metų, bet jau New Yorke. Buvo geras momentas padaryti pauzę po kasdieninės rutinos ir pažvelgti į savo egzistencinę būseną lyg iš paukščio skrydžio. Labai reikalingas apšilimas mąstymui.“

Prof. Andrijausko pokalbio atramos taškas buvo pradėti kalbą nuo XX amžiaus modernios Lietuvos dailės riboženklių. Bandžiau pagal galimybes surasti vaizdinės medžiagos internete – suradau nuotraukų, bet jos nebuvo geros kokybės. Tiesiog nėra geros vizualinės informacijos apie Lietuvos dailę. Bet išėjo pakankamai gerai, turint omeny, kad mūsų meno skyrius dar neturi tokio pobūdžio mediatekos ar bibliotekėlės. Labai džiaugiamės, kad SLA atremontuota salė buvo gerai sutvarkyta šitam renginiui – minimaliai balta, nors tebevyksta remontas.

Profesorius kalbą pradėjo nuo Čiurlionio, Vienožinskio, Galdiko, minėjo tą laikmetį ir tokias figūras, kaip L. Truikį. Nagrinėjo lietuviškam menui būdingą gamtos motyvą. Po to kalbėjo apie saitus su Rytais, orientalizmo įnašą į kultūrą apskritai, taip pat pabrėžė litvakų svarbą Lietuvos kultūros ir dailės istorijai. Paskaita truko ilgai, tol, kol profesorius kolega Samuelis Tacas (Shmuel Tatz)* gražiai padėkojo ir pasiūlė tostą „visiems sugrįžti į Lietuvą“. Taip juokaudamas norėjo priminti ir pabrėžti Andrijausko paskaitos turinio esmę, kad turime gilią tradiciją ir šaknis, galime jaustis turtingi kaip tauta ir neturėtume pamiršti savo turtingų dvasinių ištakų visoje toje emigracijoje – kultūrų susimaišyme“.

(Tarp kitko, S. Tacas – žymus kineziterapeutas, jo pacientų galerijoje – kompozitorius A. L. Webberis, pasaulinio lygio violončelistas Y. Menuhinas, M. Rostropovičius, beisbolo žvaigždė M. Wilsonas, baleto šokėjos N. Ananiašvili, A. Danilova, aktorė Kathleen Turner ir pan. 1973 m. Tacas emigravo į Izraelį, o 1984 m. persikėlė į JAV. Vakarų medicinos patirtį sujungęs su Rytų technikomis, sukūrė unikalią kūno derinimo programą. – Stasio Goštauto pastaba).

Salėje buvo 45 kėdės, tiek žmonių ir susirinko. Maloniai apsidžiaugėme, kad yra pakankamai žmonių, norinčių klausytis filosofinių pokalbių. Tarp klausytojų – buvę prof. Antano Andrijausko studentai, kurie studijavo Vilniaus dailės akademijoje (menotyrininkė Sandra Skurvida ir kt.). Atėjo Rožė Šomkaitė, Galdiko darbų kolekcininkė. Jai buvo įdomu daugiau sužinoti apie Galdiką. Atėjo Kęstas Zapkus, Povilas Debesys. Paskaitai pasibaigus, vyko „pogrindžio“ paskaita. Žmonės, turintys klausimų, iš pradžių ėjo pas Antaną kalbėtis asmeniškai. Po to pasiliko maža grupelė labai susidomėjusių tolesnėmis diskusijomis iki vėlyvo vakaro. Analizavo Lietuvos priešistorę, ryšius su Rytais, Lietuvos istorijos klausimus, kalbėjo apie šiuolaikinio laikmečio kultūrinį būvį ir kt., bet daugiausia minint senąsias tradicijas, kaip jos veikia dabar – žodžiu, netrūko įvairiapusės kalbos“.

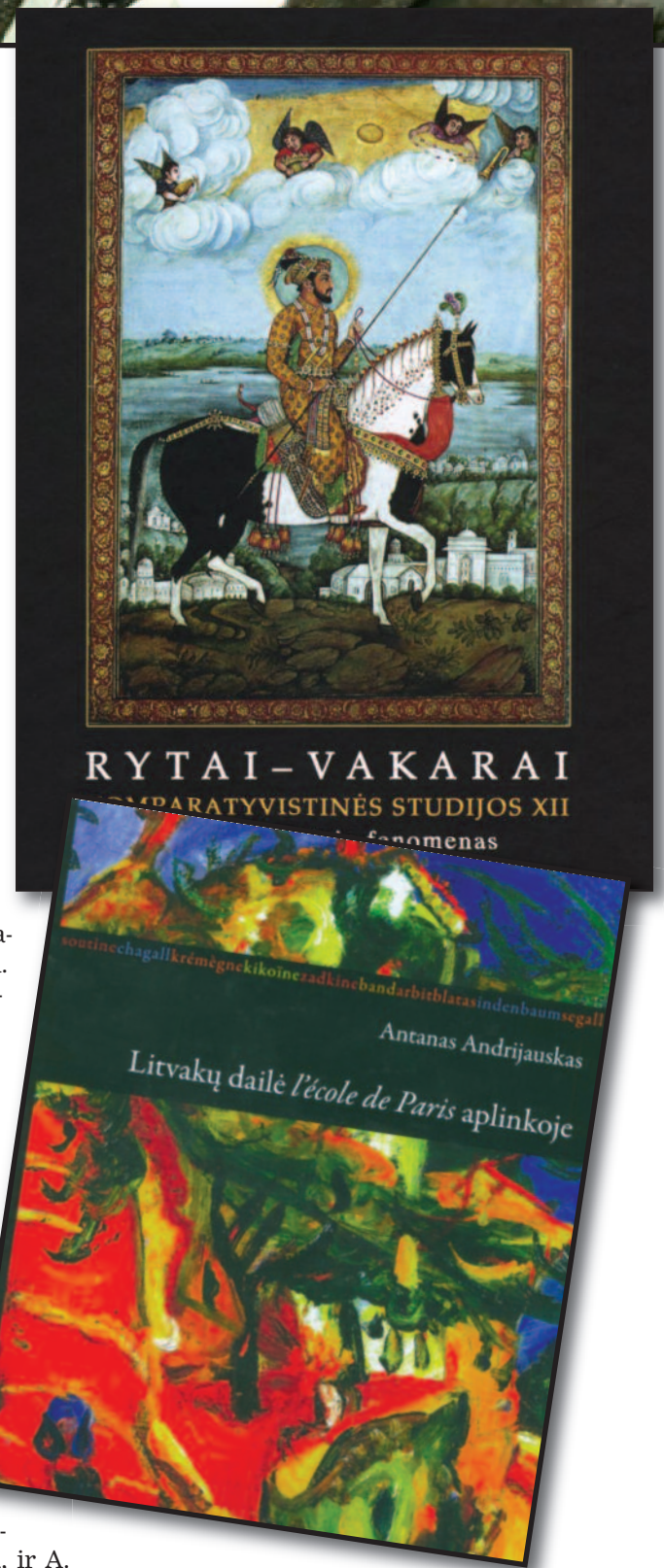
Profesorius Antanas Andrijauskas

Ačiū, Ieva, už tokį puikų reportažą! Beje, Galdiko darbų kolekcininkė Rožė Šomkaitė turėjo progos susipažinti su monografijos apie Galdiką autoriumi. Tai geriausias albumas apie Brooklyno dailininką, gamtos mylėtoją ir vertėją.

Porą komentarų apie prof. Andrijauską ir jo meno akiratį. Stebėtina, kaip išsiplėtė lietuvių meno vaizdas. Sovietinės okupacijos metu apie lietuvių meną, išskyrus socialistinį, mažai buvo rašoma ir knygų beveik nebuvo. Viena kita pasirodydavo ir mažai jų patekdavo už sienos.

Tad meno renesansas, kuris trunka jau daugiau nei 25 metus, yra nuostabus. Knygų apie meną gal per daug, bet kai taip mažai jų buvo, reikia tik džiaugtis jų gausa. Peržvelgus knygas apie išeivių meną, tiesiog nesinori tikėti, kad kai kurie dailininkai turi net po porą monografijų, jau nekalbant apie tiražą ir leidinių kokybę. Prof. Andrijauskas yra paskelbęs daug monografijų ir studijų, sudaręs knygų iš meno filosofijos, menotyros, civilizacinės komparatyvistikos, orientalistikos sričių, kiti darbai publikuoti kaip dalis konferencijų medžiagos arba į atskiras monografijas sudėti studentų darbai su vadovo įvadu.

Mane labai sudomino studija apie Jurgį Baltrušaitį (sūnų), nuo kurio prasidėjo Lietuvos meno istorija. Nors monografija „Meno formų metamorfozės“ (Vilnius, 2006) yra Odetos Žukauskienės daktarato darbas, matyti, kad prof. Andrijauskas prisidėjo prie šio darbo, patardamas ir sugestijuodamas. Baltrušaitis, būdamas Paryžiuje pasaulinės parodos metu, kai pirmą kartą pasirodė tiek lietuvių dailininkų, 1935 m. parašė katalogą. Vėliau, po karo, parašė puikią liaudies menui skirtą monografiją (Lithuanian Folk Art, 1948), kurią Munchene išleido garsus leidėjas T. J. Vizgirda. Tad susitikimas su prof. A. Andrijausku New Yorke buvo unikalus, nes pas mus tarp nebaigtų įrengti sienų ir lubų retai kada pristatoma dailės istorija, tačiau gerai paskaitai tinka bet kokia vieta, ir A. Andrijausko žodžiai buvo priimti su entuziazmu. Tarp kitko, Zapkaus parodai skirta pirmo aukšto salė jau buvo įrengta. □

Prof. Antano Andrijausko knygos

Atidaryti restauruoti M. Oginskio rūmai Plungėje

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Neseniai Plungėje iškilmingai atidaryti restauruoti Mykolo Oginskio rūmai, kurie kartu su išpuoselėtu senuoju parku, unikalia oranžerija-laikrodine ir žirgynu jau yra tapę ir Lietuvos gyventojų, ir turistų traukos centru.

Šių rūmų atidarymas – tai vienas iš renginių, skirtų Mykolo Oginskio (1849–1902) senelio Mykolo Kleopo Oginskio 250-ųjų gimimo metinių jubiliejui pažymėti. Lietuvos Seimas visus 2015-uosius yra paskelbęs Mykolo Kleopo Oginskio metais. M. K. Oginskis (1765–1833) buvo daugeliu talentų pasižymėjusi asmenybė – kunigaikštis, politikas, diplomatas, Abiejų Tautų Respublikos Seimo narys, Vilniaus universiteto mokslo tarybos garbės narys, Lietuvos sukilėlių Vyriausybės, Lietuvos tautinės Aukščiausiosios tarybos narys. Jis puoselėjo socialinių reformų idėjas, rašė muziką ir memuarus.

Pats garsiausias ir geriausiai žinomas jo kūrinys – polonezas „Atsisveikinimas su Tėvyne“. Jis restauruotų rūmų atidarymo metu nuskambėjo atliekamas Kauno miesto pučiamųjų instrumentų orkestro „Ažuolynas“. Šiemet rugpjūčio 29 – rugsėjo 26 dienomis Plungėje rengiamas jau X tarptautinis M. K. Oginskio festivalis.

Iškilnių proga dvaro laikrodinės-oranžerijos bokšte naujai suskambo varpas, kuris buvo iškilmingai pašventintas. Po šventų Mišių už kunigaikščius Oginskius Plungės Šv. Jono Krikštytojo

Restauruoti M. Oginskio rūmai Plungėje

Algio Vaškevičiaus nuotraukos

rytos puikios sąlygos rengti parodas, eksponuoti ne tik Žemaičių krašto menininkų darbus.

„Didžiai prasminga, kad mūsų šventėje skamba ir skambės daug įstabios muzikos. Tai atliepia anų nuostabių laikų dvasią, nes ją nepaprastai mylėjo ir garbino tuometis rūmų šeimininkas“, – džiaugėsi jis, padėkojęs visiems šių svarbių rūmų restauravimo darbų projektuotojams, finansuotojams ir vykdytojams.

Iškilnių proga kalbėjo kultūros viceministrė Agneta Lobačevskytė, teigusi, kad „restauruotų Mykolo Oginskio rūmų atidarymas simbolizuoja ne tik augantį Plungės rajono kultūrinį pakilimą, bet kartu įamžina Lietuvos didikų Oginskių giminės kultūrinę, švietėjišką, fi-

rėklais ant baliustradų, ir bareljefu puoštas balkonas bei išpūdingas itališkas sietynas.

Ant sienų kabo paveikslai, įamžinę Oginskių šeimos narius. Vokiečių architekto Karlo Lorenzo projektuotų ir dabar restauruotų neorenesansinio stiliaus rūmų atidarymo proga pagrindinę rūmų salę papuošusius autentiškus šių rūmų šeimininkų Oginskių portretus paskolino Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus Kaune. Autentiškų daiktų nėra išlikę daug, nes rūmai, kuriuose nuo 1995 metų veikia Žemaičių dailės muziejus, buvo sudegę.

Sprendimas restauruoti rūmus buvo priimtas 1993 metais, ir pamažu jie buvo prikelti naujam gyvenimui. Iš pradžių tvarkyta rūmų išorė, o prieš trejus metus prasidėjo vidaus atnaujinimo darbai. Sodybos, ją supančio parko atnaujinimui ir autentiškumui atkurti per pastaruosius kelerius metus buvo skirta beveik 4 milijonai eurų Europos Sąjungos paramos lėšų.

Po iškilmingo rūmų atidarymo prasidėjo M. K. Čiurlionio kvarteto koncertas dvaro žirgyne. Koncerte skambėjo ir pažįstama, ir visai negirdėta muzika, parašyta M. K. Oginskio ir su juo susijusių kompozitorių.

Renginiai tęsėsi Europos muziejų nakties minėjimu, kai lankytojams buvo pasiūlyta teatralizuota ekskursija po dvaro parką „Gyvieji dvaro paveikslai“. Čia buvo galima išklaudyti teatralizuotą pirmojo lietuviško kalendoriaus leidėjo Lauryno Ivinskio pasakojimą, pasiklausyti Mykolo Oginskio orkestro repeticijos, sužinoti laikrodinės-oranžerijos ir mergaitės su neužmirštuolėmis istoriją. Išpūdingas buvo Artūro Noviko džiaz mokyklos ansamblio koncertas sutemus bei šviesos iliuminacija „Polonezas šviesoje“, klausantis saksofonisto Petro Vyšniausko ir perkusininko Arkadijaus Gotesmano atliekamos muzikos.

Plungės dvaro rūmai – jau tretieji, šiemet baigti restauruoti ir atveriami visuomenei. Metų pradžioje duris atvėrė Žagarės dvaro rūmai, o balandį lankytojus pakvietė atgimę grafų Tiškevičių rūmai Palangoje. □

Atidarymo metu skambėjo garsusis M. K. Oginskio polonezas „Atsisveikinimas su Tėvyne“

bažnyčioje, kurios fundatoriai jie buvo, padėtas vainikas koplyčioje-mauzoliejuje Rietave, kur yra Oginskių amžinojo poilsio vieta – čia palaidoti Mykolo Oginskio tėvas Irenėjus Oginskis su žmona Olga, taip pat jų sūnūs Mykolas ir Bogdanas.

Po to visi rinkosi į parką prie atnaujintų rūmų, klausėsi koncerto, džiaugėsi išgražėjusiomis erdvėmis. Dvaro sodybą supa vienas didžiausių Lietuvoje, 58 hektarus ploto užimantis mišraus stiliaus parkas. Visus pradžiuogino turininga koncertinė, žaidybiniais elementais perpinta programa, kuri tęsėsi iki vėlyvo vakaro.

Iškilmingas rūmų atidarymas prasidėjo Lietuvos ministro pirmininko Algirdo Butkevičiaus pasveikinimu. Jis džiaugėsi, kad restauratoriai per trumpą laiką atliko daug darbų, iš esmės atnaujino rūmus grąžindami jiems autentišką vaizdą.

„Tikiuosi, amžiams atsisakėme sovietmečių vyravusio kičo, įvairių kultūros statinių darymo praktikos. Išties prasminga, jog Oginskių dvaro sodyba bus pritaikyta ir turizmo reikmėms, esu tikras, kad vis daugiau lankytojų atras Žemaitijos grožį ir būtinai užsuks čia. Juk Mykolo Oginskio rūmai visada buvo tikruoju kultūros ir švietimo centru. Pakanka tik prisiminti, jog čia gyveno, kūrė ir dvaro orkestre grojo Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, čia lankydavosi Antanas Baranuskas ir kiti to laikmečio šviesuoliai“, – sakė A. Butkevičius.

Premjeras teigė girdėjęs ne kartą sakant, kad Oginskių rūmai – tarsi Lietuvos Versalis. Pasiųkščiojus po nuostabias rūmų erdves, galima tik pritarti tokiai taikliai minčiai, nes rūmuose suda-

lantropinę veiklą. Jie garsėjo kaip drąsūs, pažangūs ir novatoriški valstybės veikėjai, toli pralenkę to meto politinę ir techninę mintį, buvo iškilūs meno ir menininkų globėjai, kultūros mecenatai”.

Iškilmingai atidarius rūmus, premjeras su žmona ir kiti aukšti svečiai pirmieji buvo pakviesti apžiūrėti atnaujintas vidaus patalpas. Jie neslėpė susižavėjimo pravėrę raizininiais inkrustuotas rūmų duris, žengdami mozaikinėmis grindimis bei nauju ornamentuotu parketu. Karališkos prabangos išpūdi rūmuose kuria ir mediniai laiptai su meniškais tu-

Rūmų žirgyne rengiamos parodos ir koncertai.

Rasa Serra:

„Dalink
savo talentą
kitiems
– ir būsi
laimingas...“

„Profesionali dainininkė iš Klaipėdos, turinti unikalią balsą ir žavinti klausytojus įvairaus stiliaus kūrybinių interpretacijomis“ – taip muzikiniuose interneto tinklalapiuose pristatoma **Rasa Serra** (tikr. *Rasa Veretenčevienė*). Šios dainininkės balsą turėsime progą išgirsti Čikagoje vykšančioje X Šiaurės Amerikos lietuvių dainų šventėje, prieš ir po šventės ši talentinga atlikėja žada aplankyti ir kitus lietuvių telkinius.

Papasakokite apie savo muzikinį kelią.

Muzikali buvau nuo pat vaikystės. Be galo mėgau šokti ir, kiek save prisimenu, dainuodavau kiekvieną dieną. Bet ir verkdavau labai dažnai...

Nuo aštuonerių metų lankiau šokių būrelį, buvau viena iš perspektyviausių šokėjų visoje šokių grupėje. Tačiau vėliau, praėjus keleriems metams, gimė noras mokytis groti. Kadangi į vaikų muzikos mokyklą stoti jau buvo per vėlu, ėmiau lankyti tuo metu Alytuje įsikūrusį „Muzikos klubą“, akordeono pamokas pas mokytoją Algimantą Jazbutį. Muzikavimui skirdavau daug laiko, todėl vėliau šokių būrelį teko palikti. Per trejus metus šiame klube įgijau ir pirmąsias muzikinio rašto žinias, išmokau rašyti melodinius ir ritminius diktantus.

Mokytojas A. Jazbutis pastebėjo mano muzikinius gabumus ir pasirūpino, kad aš, nors ir pavėluotai, išstočiau į muzikos mokyklą. Muzikos mokyklą baigiau taip pat per trejus metus, vėliau mokiausi Kaune, Juozo Gruodžio konservatorijoje, akordeono skyriuje. Ten besimokydama pradėjau jausti simpatiją džiaz muzikai. Baigusi Juozo Gruodžio konservatoriją, planavau stoti į Klaipėdos universiteto Menų fakultetą, nes tik Klaipėdoje tuo metu veikė Džiazo muzikos katedra. Viliojo galimybė papildomai mokytis džiazinio dainavimo. Įstojau į Klaipėdos universiteto Liaudies Muzikos katedrą, akordeono specialybę. Čia artimiau susipažinau su folkloru, su liaudies daina.

Anksčiau niekada negalvojau, kad liaudies dainos man taps tokios artimos. Už tai esu dėkinga savo dėstytojai, docentei Irenai Nakienei. Ji padėjo išmokti teisingai stilistiškai atlikti liaudies dainas, jas pajusti. Šalia akordeono ir folkloro studijų pradėjau domėtis džiazinio dainavimu. Sulaukiau pasiūlymų ir raginimų pakeisti specialybę iš akordeono į džiazinį dainavimą. Buvo labai sunku nuspręsti vien dėl to, kad akordeonu jau grojau 12 metų. Atsakymo ieškojau savo širdyje – troškau susieti savo gyvenimą su dainavimu, tobulėti, tapti universalia atlikėja, savęs kaip akordeonistės ateityje nemačiau. Pagaliau apsisprendžiau ir 1999 m. pakeičiau savo specialybę. Dėl tokio sprendimo niekada nesigailėjau – užsiimu patinkančia veikla, dirbu darbą, kuris man teikia malonumą.

Iš kur paveldėjote tokį gražų, stiprų balsą?

Manau, iš mamos ir iš senelio. Žinau, kad senelis

Dainininkė Rasa Serra

Nuotraukos iš asmeninio Rasos Serra albumo

turėjo klausą ir stiprų balsą. Tačiau gaila, neprisiėmu jo dainuojant. O mano mamytė taip pat labai muzikali ir visuomet mėgo dainuoti. Netgi yra dainavusi Alytaus Medvilnės kombinato moterų ansamblyje. Ji pasakojo, kad besilaukdama manęs daug dainuodavo. Tačiau aš manau, kad ne tik genai nulemia žmogaus talentą. Aš priimu savo talentą kaip Dievo dovaną.

Atliekate folkloro, džiaz ir įvairių kitų stilių dainas, kokia muzika labiausiai prie širdies?

Atlikdama bet kokio stiliaus dainas, stengiuosi atiduoti visą savo širdį. Žinoma, kiekvienas atlikėjas renkasi dainas pagal save. Paprastai vokalistui patinka dainuoti tai, kas tinka jo balsui, balso specifikai. Tik atlikdamas savo balsui tinkančias dai-

gimė Aušrai Smičiūtei. Nuo pat susibūrimo kvartetas išbandė įvairiausio stiliaus dainas. Jau daugiau nei dešimtmetį sėkmingai bendradarbiauja su šalies pop atlikėjais, atlikdami back vokalo vaidmenį. Einant laikui nusprendėme, kad užteks eksperimentuoti, ieškant savo stiliaus, nutarėme pasirinkti vieną kryptį, kuri mums geriausiai sekasi – tai džiaz muzika.

Paruošėme *a cappella* džiaz programą, su kuria sėkmingai aplankėme visus Lietuvoje vykstančius džiaz festivalius. Kadangi Lietuvoje nėra labai populiarius ir puoselėjamas džiazinis ansamblinis dainavimas, nusprendėme save išbandyti už Lietuvos ribų – įvairiuose *a cappella* muzikos tarptautiniuose konkursuose. Dalyvavimas šiuose konkursuose padėjo mums save įvertinti, supratome, kad viską darome gerai, kad einame teisingu keliu.

2006 m. vokalinių ansamblių konkurse „Vokal.total“ Austrijoje kvartetui įteiktas legendinio kolektyvo „The Swingle Singers“ įkūrėjo Wardo Swingle vardinis apdovanojimas, 2009 m. – šio konkurso aukso diplomai.

2011 metais ansamblis surengė visą turą per prestižinius Europos vokalo konkursus: vokalinių ansamblių konkurse „Tampereen Sävel“ Suomijoje ansamblis „Cappella’A“ tapo III vietos laimėtoju, konkurse „Solevoci“ Italijoje iškovojo geriausios *a cappella* grupės vardą, o tarptautiniame vokalinių ansamblių konkurse „Vocal Marathon“ (Kroatijoje) tapo absoliučiu nugalėtoju. Įteiktas apdovanojimas „Golden Marathon“.

tapo absoliučiu nugalėtoju. Įteiktas apdovanojimas „Golden Marathon“.

Kada ir kodėl tapote Rasa Serra?

Visų pirma, mano dabartinė pavardė yra tokia sunki, kad mažai kas ją teisingai ištaria. Vardas mano gražus, lietuviškas, tačiau Rasų, juolab dainuojančių Rasų yra daug. Reikėjo sugalvoti sceninį vardą. Supratau, kad tai nelengva užduotis, nes prie bet kokio naujo vardo priprasti yra labai sunku. Tuomet sukeičiau vietomis savo vardo skiemenis, šiek tiek pakeičiau, – ir tapau Serra. Kai kurie mano kolegos pasigedo mano tikrojo vardo, todėl vis dėlto sugrįžau ir prie jo – dabar mano sceninis vardas – Rasa Serra.

Kam ir kaip gimė sumanymas Jus pakviesti į Čikagoje vykšančią dainų šventę?

Prieš porą metų mane atrado ir su manimi susisiekė Centrinio New Jersey Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Rasa Miliūtė. Ji ieškojo galimybės mane pakviesti į Ameriką. Tai Rasa mane pasiūlė Čikagoje vykšančios dainų šventės organizatoriams. Nekantrauju su ja susitikti...

Nukelta į 8 psl.

nas, dainininkas jaučia malonumą. Kalbant apie džiazą, mano balsui labiausiai tinka džiaz baladės. Taip pat man labai patinka dainuoti senąsias lietuviškas retro stiliaus dainas. Su liaudies dainomis yra šiek tiek kitaip. Atlikdama liaudies dainas jaučiu, kad ne tik man, bet ir klausytojams šito labai reikia. Jaučiu, kad tai turi išliekamąją vertę. Sudėtinga apibūdinti tą pojūtį, kurį suteikia liaudies dainos. Jose yra kažkas užkoduota iš praeities. Klausydama liaudies dainų niekada to nepajausdavau, kol nepradėjau pati dainuoti.

Esate sakiusi, kad dainuodama liaudies dainas jaučiatės, tarsi vykdytumėt savo pašaukimą – kaip galvojate, iš kur šis pašaukimas?

Taip, jaučiu, kad žmonėms šito reikia. Ir ne tik jaučiu, bet ir matau, skaitydama įvairiausius gražius atsiliepimus, komentarus internetinėje erdvėje. Tai man pakelia sparnus, suprantu, kad atlieku tam tikrą misiją. Sunku pasakyti, iš kur šis pašaukimas... Turbūt iš ten pat, kur talentus dalina.

Esate vokalinės grupės „Cappella’A“ narė – papasakokite apie ją.

Tai džiaz vokalinis kvartetas. Kvartetas buvo suburtas 2003 m. Mintis suburti vokalinį kolektyvą

Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos iškilmės

LIDIJA VELICKAITĖ

Praėjo 10 mėnesių nuo monsinjoro Alfonso Svarinsko netekties. Kiekvienais metais monsinjoras organizuodavo partizanų ir visų Lietuvos laisvės kovų dalyvių pagerbimą jo paties įkurtame Mūšios Didžiosios kovos apygardos partizanų parke, Ukmergės rajone. Šį kartą šventinį renginį organizuoti ėmėsi monsinjoro bendražygiai vilniečiai, padėdami Ukmergės kraštotyros muziejaus, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Ukmergės skyriaus ir Atsargos karininkų sąjungos Jonavos skyriaus. Šventės rėmėja – Ukmergės rajono savivaldybė.

2015 m. gegužės 16 d. žmonės iš įvairių Lietuvos miestų vyko į Ukmergės rajone esančias Dukstynų partizanų kapines, kuriose palaidotas monsinjoras Alfonsas Svarinskas. Merkiama dulkšnojančio lietaus, jie padėjo gėles ir uždegė žvakutes prie Didžiosios Kovos ir Vyčio apygardų partizanų ir monsinjoro Alfonso Svarinsko kapų. Dalyvavę kunigai priminė monsinjoro gyvąją dvasią, kurią jis skleidė iš Kristaus ir kurią privalome mes savo gyvenimo pavyzdžiu, žodžiais, meile skleisti ir prašyti Dievo palaimos, kad būtume laisvi Dievuje, Tautoje, savo dvasioje. Prie mons. Alfonso Svarinsko kapo buvo pasimelsta už visus žuvusius ir sugiedota giesmė „Angelas Sargas“. Netoliese patatytas paminklas žuvusiems už Tėvynę 1944–1955m. su užrašu: „Surink mus, Dieve,/ Iš visų paviečių/ Gyvuosius likusius/ Namo parvesk.“

Iš kapinių buvo vykstama į netoliese esantį Mūšios Didžiosios kovos apygardos partizanų parką. Lietus nustojo lyti, tarsi leisdamas partizanų pagerbimo renginį pradėti šv. Mišiomis, kurias aukėjo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, prelatas Bronius Antanaitis, Ukmergės dekanato dekanas kun. Vaidas Bartkus, kun. Alvydas Vaitkevičius ir kun. Henrikas Bernatovičius. Šv. Mišiose giedojo Ukmergės kultūros centro politinių kalinių ir tremtinių choras „Tremtinys“ (vadovė Julė Juodienė).

Pamokslą sakęs vyskupas Jonas Kauneckas priminė, kaip mons. Alfonsas Svarinskas visada svajojo, kad būtų pagerbiami Lietuvos partizanai, visi žuvusieji už Tėvynę, nužudyti Lietuvos ministrai ir kad kartu dalyvautų kariuomenė. Vyskupas padėjo visiems padėjusiems organizuoti partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės iškilmes, taip pat atvykusiems į šventinį renginį. Pasidžiaugė nepaprastai iškilmingu vėliavų (Ukmergės raj. savivaldybės, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių Ukmergės skyriaus, Ukmergės Antano Smetonos gimnazijos, Ukmergės Šaulių kuopos ir kt.) įnešimu į paruoštą sceną prieš pat šv. Mišias.

„Mons. A. Svarinskas, žvelgdamas iš aukštybių, tikrai nepaprastai džiaugiasi tai matydamas“ – sakė vyskupas. Juk monsinjoras buvo ne tik partizanų kapelionas, jis buvo pirmasis atkurtos nepriklausomos Lietuvos kariuomenės kapelionas. Kai tarp kareivių kilo vos ne ginkluotas susirėmimas, kapelionas A. Svarinskas išėjęs į priekį besiginčijančių pasakęs: „Jei šausite, tai pirmiausia mane.“ Jis visą gyvenimą buvo aukos žmogus. 22 metus kalintas, tardytas, daug kartų darytos kratos jo namuose. Pirmą kartą suimtas kaip partizanas, vėliau dar du kartus pateikęs įvairiausius kaltinimus. Išėjęs į laisvę, jis įsijungė į neginkluotą pasipriešinimą – įvairios literatūros, visų pirma religinių leidinių, maldaknygių slaptą leidimą, nes tai sovietų valdžia buvo uždraudusi. Jis taip pat buvo Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto narys.

Lietuvoje niekada netrūko pasiaukojančių žmonių, kurie, nepaisydami pavojaus, netgi kalėjimų, platino uždraustą žodį, skelbė jį. Tik tokių žmonių idealistų dėka atėjo Kovo 11-toji. „Ar neturime sudėti aukos ir šiandien, ruošdamiesi ginti Tėvynę?“ – klausė vyskupas. Ir ginti Tėvynę nebūtinai

Ukmergės šaulių kuopos nariai

ginklu, ginti ją nuo moralinio smukimo, ginti jos kalbą, papročius, tradicijas. „Tad meldžiamės kunigai šiandien, kad visi būtume geros nuotaikos ir amžinybėje suteiktume mons. Alfonsui Svarinskui džiaugsmą. Kunige mons. Alfonsai, tu džiaugiesi, kad tavo idealai įgyvendinami. Ir tu dėkoji Dievui už mus. Ir tu prašai stiprybės. Amen.“ – baigė pamokslą vyskupas Jonas Kauneckas.

Pasibaigus šv. Mišioms buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Renginio vedėja doc. dr. Lina Šulcienė, kreipdamasi į susirinkusius sakė, kad išsipildė mons. Alfonso Svarinsko svajonė – vyksta partizanų paminėjimas šiame parke, o ir visoje Lietuvoje šia proga banguoja renginiai. Ši diena – tautos susitelkimo diena, tautos vienybės diena, kaip to ir troško mons. Alfonsas Svarinskas.

Pakviestas Ukmergės rajono savivaldybės meras Rolandas Janickas kalbėjo, kad šiomis dienomis partizanų pagerbimas, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena yra labai svarbi ir aktuali, nors sulaukia prieštaringų vertinimų. Meras priminė pamatines vertybes, kurios turi būti diegiamos nuo jaunų dienų. Partizanai ir žmonės aukoję savo gyvybes dėl mūsų laisvės. Todėl atiduodami pagarbą savo tautos didvyriams, turime prisiimti atsakomybę už tolesnius veiksmus, saugant savo laisvę ir nepriklausomybę. Ir ne tik kariuomenė, bet ir visuomenė turi prisiimti atsakomybę kiekvieną dieną gyventi taip, kad, iškilus grėsmei, būtų verta dėl jos kovoti ir ją ginti. Keičiasi laikai, keičiasi materialiosios vertybės, tačiau dvasinės vertybės turi išlikti nepakitusios. Tai meilė Tėvynei, laisvės troškimas, drąsa, ryžtas ir vienybė. Ir labai svarbu, kad šios vertybės bei idealai būtų perduoti jaunajai kartai ir taptų aiškiais gairėmis kuriant pilietinę visuomenę ir jos gyvenimą.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Algirdas Endriukaitis pasidalijo skaudžiomis Lietuvai temomis ir perskaitė eilę įvairaus rango žmonių citatų. Pirmiausia signataras perskaitė popiežiaus Pranciškaus išsakytas mintis apie šiuolaikinę epochos kaitą, kuri skatina moralinį nuosmukį ne tik politikoje, bet ir finansiniame bei socialiniame gyvenime. Bijodamas vis labiau įsigalincio globalizacijos proceso, dar popiežius Jonas Paulius II yra pasakęs: „Net didžiausia Dievo bausmė būtų tik balzamas palyginus su tuo, kas ištiktų žmoniją, jei Rytų, ar Vakarų materialistai užgrobtų Pasaulio valdžią.“ Panašiai skamba ir popiežiaus Pranciškaus žodžiai: „Gimsta nauja, nematoma ir dažnai virtuali tironija, vienpusiškai ir negailestingai primetanti savo įstatymus ir taisykles.“ Kaip Lietuvos nelaimę signataras mato liberalų įsigalėjimą, liberalizmą sieja su visuomenės griūtimi atsisakant tautos ir valstybės.

Prof. kunigas Romualdas Dulskis, primindamas mons. A. Svarinsko gyvenimo aspektus, sakė, kad jis kaip kunigas ir krikščionis buvo dvasinio gyvenimo puoselėtojas ir, kad jis nepasitenkino grynai bažnytiniu gyvenimu, bet suvokė savo misiją ir visuomenėje, t. y. politikoje. Nes politika – tai viešasis mūsų tautos gyvenimas. Ir viešasis gyvenimas negali būti atskiriamas nuo religinio. Mons. A. Svarinskas, kiek jam pasisekė, realizavo tai savo gyvenime ir paliko mums kaip pavyzdį. Tad visi turime atlikti tą misiją, dėl kurios pašaukti – gyventi kaip krikščionys ir kartu būti aktyvūs visuomenės nariai. Partizanai ėjo į mirtį, sprenddami savo širdimi, ko vertas gyvenimas, jei paminsi vertybes ir kolaboruosi su okupantu. Šiandieninis partizanų pagerbimas neapsiriboja vien gėlių ar žvakučių padėjimu. Pats svarbiausias pagerbimas – tai būti pilietiškam. Su laisve savaime neateina teisingumas į jokią valstybę, to-

Dukstynos partizanų kapinės. P. Šimkavičiaus nuotraukos

dėl mes, kurie gyvename šioje Lietuvos žemėje, esame pašaukti kurti savo valstybę. Dažnai sakoma: „Ne tokios valstybės tikėjomės“. „Šią sunkią užduotį – kurti Lietuvą, kokios patys norime, turime padaryti patys,“ – kalbėjo prof. kunigas Romualdas Dulskis.

Pakviestas kalbėti partizanas Jonas Kadžionis, kreipdamasis į kunigus ir susirinkusiuosius, dėkojo visiems, kurie šiandien šioje šventovėje po atviru dangumi suruošė tokį šventą renginį. Pirmiausia tai gražus ir turiningas paminklas amžinosios atminties mons. A. Svarinskui atminti. Antra – tai atgaivos šaltinis sergančiai ir žaizdotai mūsų tėvynei Lietuvai. Partizanas tikisi, kad šioje vietoje Dievo ir Tėvynės meilės ugnelė neužges. Partizanas, kaip paprastas kaimo vaikas, kalbės širdimi apie tai, ką pats patyrė ir išgyveno. Nusikeldamas į savo vaikystės dienas, jis priminė 1918 m. Lietuvą, kuri po sunkių 120 m. carinės priespaudos metų kėlėsi naujam gyvenimui.

Žmonės daug dirbo, nes Lietuva, ištrūkusi iš vergovės, buvo pusnuogė ir basa. Tačiau partizanas tą laikotarpį vadina „Malonės metu“. Nors šalia esanti carinė šalis badavo, Lietuvoje netrūko duonos. Ir ne tik jos. Netrūko laisvės, ramybės ir nesugadinto prigimtinio džiaugsmo. Tada niekas lietuvio nepersekiojo, neklaidino, priešingai – šeima, mokykla, bažnyčia ir visos visuomeninės organizacijos mokė jaunimą būti dorais, garbingais, gailestingais žmonėmis, mokė mylėti Dievą ir Tėvynę. Už tokią Lietuvą guldė galvas partizanai, pasirašydami 1949 m. vasario 16 deklaratiją. Tai buvo svarbus dokumentas, kurį tūkstančiai kovotojų patvirtino krauju. Ir todėl visiems tai turi būti šventa, turi tapti nauju kelrodžiu. Partizanas apgailestavo, kad šiandieninė Lietuva kol kas negyvena pagal partizanų testamentą.

Pasibaigus prozinei daliai, prabilo poetinė kalba. Poetas Povilas Kulvinskas savo sodriu, garsiu balsu deklamavo eilėraštį „Partizanams“. Šiuolaikinės Lietuvos istorijos metraštininkas Albinas Kentra perskaitė prieškarinės Lietuvos pradinėse mokyklose mokomas, kaip politinio auklėjimo, eiles: „Kas tu esi? – lietuvytis./ Tavo ženklas? – Baltas Vytis./ Kur tu gimei?/ Lietuvoje./ Kas ji tau?/ Šalis gimtoji...“

Ukmergės kultūros centro politinių kalinių ir tremtinių choras „Tremtinys“ dar padainavo keturias dainas (viena iš jų – „Odė Lietuvai). Sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos folkloro ansamblis „Kupolė“ (vadovė Daiva Bradauskienė) šiai iškilmingai progai skyrė dalelę istorijos. Visai šiai dienai skirtai programai pasibaigus, iškilmingai nuo scenos buvo išneštos vėliavos.

Renginio metu vyko Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės Ukmergės 805 kuopos ginklų paroda, kuria daugiausia domėjosi atvykę į šventę Ukmergės Antano Smetonos gimnazijos mokiniai. Buvo vašinamasi kareiviška koše ir arbata, bendraujama, buvo galima išgyti įvairaus turinio knygų, žurnalų, laikraščių. Su gera, džiugia nuotaika renginio dalyviai pamažu skirstėsi, aikštė vis tuštėjo, kol visi išvažinėjo į savo namus. □

Kultūros kronika

Gegužės 28 d. viename žymiausių Vidurio ir Rytų Europos fotografijos festivalių – Tarptautiniame Lodzės fotografijos festivalyje – atidaroma Vytauto V. Stanionio fotografijų paroda „Nuotraukos dokumentams. Seirijai. 1946“. Lietuvių autoriaus parodoje eksponuojama 40 dvigubų portretų atspaudų iš vienos 1946 m. Vytauto Stanionio darytų fotografijų pasams juostelės. Vytauto V. Stanionio paroda Lenkijoje tapo gerai žinoma ir yra noriai kviečiama į įvairias galerijas bei festivalius. Paroda „Nuotraukos dokumentams. Seirijai. 1946“ jau buvo eksponuota Varšuvos fotomenininkų galerijoje, Vroclavo fotomenininkų galerijoje, žymiojoje St. I. Witkiewicziaus „Teatr Studio“ galerijoje Varšuvoje, o taip pat Olštyne ir dabar Lodzėje.

Gegužės 23–24 dienomis valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“ viešėjo Lenkijoje ir II tarptautiniame Pabaltijo pučiamųjų orkestrų festivalyje „Zblewo 2015“ pelnė tris šio festivalio įsteigtus prizus. „Trimitas“ buvo pripažintas geriausiu festivalio orkestru, pelnė Lenkijos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros ministro Mareko Sawickio įsteigtą taure, konkursinėje programoje laimėta I vieta ir Auksinė Šv. Florijono statulėlė, konkursinėje eisenos programoje užimta III vieta ir Šv. Florijono statulėlė, kolektyvui įteiktas piniginis 3400 zlotų prizas. Gdansko ir Zblewo miestų žiūrovai „Trimitas“ (vyr. dirigentas Ugnius Vaiginis) kartu su merginų choreografinę grupę (choreografė Lilija Bernatavičienė) pristatė koncertines programas iš nacionalinių lietuvių kompozitorių kūrinių premjerų (2015) bei lietuvių ir pasaulio kompozitorių muzikos aukso fondo repertuaro ir atliko bendrus festivalio koncertinės programos kūrinius diriguojant Ireneuszui Stromskiui (Lenkija).

Gegužės 31 d. Krokuvoje prasidėjo 55-asis Tarptautinis kino festivalis, kurio garbės viešnia ir pagrindinis partneris šiais metais yra Lietuva. Šia proga vienas žymiausių ir seniausių Lenkijoje kino festivalių organizuoja specialią programą „Lietuva dėmesio centre“ (Focus on Lithuania). Šioje programoje bus pristatyta plati Lietuvos kino panorama, kurioje žiūrovai pamatys režisierių iš Lietuvos pastaraisiais metais sukurtus meninius, dokumentinius ir trumpo metražo filmus. Krokuvos festivalio žiūrovams bus pristatyti Oksanos Buražos, Rimanto Gruodžio, Audriaus Juzėno, Karolio Kaupinio, Manto Kvedaravičiaus, Ričardo Marcinkaus, Audriaus Stonio, Mindaugo Survilos, Giedrės Žičkytės ir kitų lietuvių režisierių filmai. Žiūrovai turės progą pamatyti tokius filmus kaip „Ekskursantė“, „Kaip mes žaidėme revoliuciją“ ar į festivalio konkursinę programą įtrauktą filmą „Meistras ir Tatjana“.

Rasa Serra

Atkelta iš 6 psl.

Atvyksite viena? Kokius kūrinius atliksite šioje šventėje? Ar pirmą sykį skirsite į Ameriką, gal žadate aplankyti ir kitus miestus?

Atvyksiu ne viena. Su manimi atvyksta nuostabus muzikantas Saulius Petreikis, grojantis įvairiausių tautų pučiamaisiais liaudiškais instrumentais. Mūsų kelionės tikslas – ne tik dalyvauti Čikagoje vyksiančioje dainų šventėje, bet ir aplankyti kai kurias lietuvių bendruomenes prieš šventę ir po jos. Esame paruošę nedidelę koncertinę programą, kad mūsų broliai ir seserys lietuviai galėtų pasiklausyti liaudies dainų, apipintų užburiančiais pučiamųjų garsais. Bendrausime su klausytojais, Saulius papasakos apie savo instrumentus. Žadame aplankyti Centrinio NJ, Long Island, Nantucket, Portlando, Čikagos bendruomenes ir Neringos vasaros stovyklą.

Taip pat į Dainų šventę atvyksta mano kolegos – grupė „Cappella’A“. Mes rengiame programą vakaronei, kuri vyks liepos 4 d. Čikagoje, „Vic“ teatre. Man ši kelionė į Ameriką bus pirmoji.

Koncertuojate ne tik Lietuvoje – kaip kitose šalyse klausytojai priima Jūsų atliekamas dainas? Kur labiausiai patinka koncertuoti?

Su neofolk programa dar neteko daug keliauti. Už Lietuvos ribų kol kas koncertavau tik Gdanske (Lenkija) ir Minske (Baltarusija). Visur atsiranda gerbėjų, klausytojų, kurie nelieta abejingi. Tačiau vienas dalykas – koncertuoti festivalyje, kuriame galima išgirsti įvairiausių žanrų muzikos, o kitas dalykas – koncertuoti ten, kur skamba vien tik liaudiška muzika. Į tokius festivalius-koncertus susirenka tik liaudiškos muzikos gerbėjai.

Tokių koncertų turėjome Minske su projektu „Donis“. Buvo netgi atvykę žmonės traukiniu iš Maskvos mūsų paklausti... Labai nustebau sužinojusi, kad Baltarusijoje šiuo metu yra labai populiari lietuvių kalba. Dauguma baltarusių privačiai mokosi lietuvių kalbos, tiki savo baltiškėmis šaknimis ir mus, lietuvius, laiko savo broliais. Mano nuostabai, vienas baltarusių kolektyvas netgi dainavo lietuvių liaudies dainas.

Dirbate muzikos mokykloje – patinka šis darbas?

Jau nuo 2010 m. dirbu Klaipėdos Jeronimo Kačinsko muzikos mokykloje džiazinio dainavimo mokytoja. Darbas man labai patinka. Patinka ne tik darbas su vaikais. Džiaugiuosi galėdama dirbti puikioje įstaigoje, kurioje vyrauja draugiška nuotaika tarp kolegų, sukurtos puikios sąlygos darbui su vaikais. Jeigu dirbčiau bendrojo lavinimo mokykloje, darbas mane alintų, nes tektų dirbti su daugybe vaikų, kuriems muzika net neįdomi.

Muzikos mokykloje yra kitaip. Darbas su mokiniais yra individualus. Dainavimo specialybė šiais laikais yra be galo populiari, todėl ateina dainuoti jau motyvuoti vaikai. Žinoma, visada yra mokinių, kuriems sekasi prasciau. Tačiau džiugu matyti rezultatus. Pati taip pat tobulėju, dirbdama tokią darbą. Vienintelis dalykas, ko gailiuosi – kad saaviems vaikučiams negaliu skirti tiek dėmesio, kiek norėčiau. Pedagoginis darbas užima didžiąją dalį mano gyvenimo. Kiekvieną dieną grįžtu namo tik apie aš-

tuntą ar devintą valandą vakaro. Dar įvairiausi koncertai ir konkursai su mokiniais...

Dalyvaujate įvairiuose koncertuose, muzikiniuose projektuose, dainų šventėse. Kas Jūsų pagalbininkai, bendraminčiai šiuose darbuose?

Jeigu daugelis atlikėjų gali pasigirti vadyba, tai aš vadybos neturiu. Niekas man koncertų ir koncertinių turų neorganizuoja. Paprasčiausiai tai ne komercinė muzika. Tačiau, jei tikrai neturėčiau žmogaus, kuris manimi rūpinasi, gal netapčiau taip plačiai žinoma, kaip esu žinoma dabar. Mano vyras labai manimi rūpinasi, jis sukūrė mano internetinius puslapius, jis rūpinasi mano reklama internetinėje erdvėje. Dažnai filmuoja bei fotografuoja mane koncertų metu. Netgi įrašinėja mane mano namų studijoje, pats būdamas ne muzikantas.

Manau, kad jam neblogai sekasi. Mums, menininkams, manau, labai reikia šalia tokio žmogaus, kuris galėtų pasirūpinti žemiškais dalykais, nes dažnas talentingas žmogus vengia viešumos, vengia reklamos. O be reklamos tu būsi niekam nežinomas. Sulaukusi pripažinimo, sulaukiau ir dėmesio – įvairių koncertų pasiūlymų. Taip ir gimsta projektai, kuriuose dalyvauju. Labai džiaugiuosi pažintimi su muzikantu Sauliumi Petreikiu. Mes dirbame labai panašia kryptimi, todėl galima sakyti, kad esame bendraminčiai. Jis ieško projektų, kuriuose galėtų panaudoti savo liaudiškus pučiamuosius instrumentus, o aš ieškau profesionalių muzikantų, kuriuos domintų folk stiliaus projektai, kurie sugebėtų pajusti reikiamą dvasią ir pritaikyti savo improvizacijas prie liaudies dainų.

Mūsų su Sauliumi duetas yra labai sėkmingas. Jautriai skambantys įvairių tautų pučiamųjų garsai tobulai susilieja su liaudies daina. Džiaugiuosi, kad pagaliau atradau tai, ko taip ilgai ieškojau – mano naujuose projektuose neįtikėtina harmoningai „susigyvena“ liaudies muzika ir džiazas.

Esate save pavadinusi laimingu žmogumi – kas Jums yra laimė?

Taip, pavadinau save laimingu žmogumi vieno interviu metu, kada buvo užduotas klausimas – „Ar pati skinuosi kelią, ar tiesiog gyvenime sutinku reikiamus žmones reikiamu metu?“. Tuomet supratau, kad niekada nebuvau karjeristė, kad viskas ateina palaipsniui, savo laiku, sutinkant žmones, kurie įtakoja tolimesnį mano muzikinį gyvenimą. Supratau, kad esu laiminga, sutikdama žmones, kurie mane palaiko.

O šiaip „laimė“ – labai plati sąvoka. Gyvenime nutinka daug dalykų, dėl kurių jaučiuosi laiminga arba nelaiminga. Linkėdami laimės žmonės nori, kad tas, kuriam linki, kuo ilgiau išgyventų tą „laimingo žmogaus“ būseną, nes skausmo šioje žemėje yra labai daug.

LAIMĖ – kada esi mylimas, supras, kada tu ir tavo artimieji yra saugūs, sveiki, kada tu jautiesi reikalingas, kada gali dirbti savo mėgstamą darbą... LAIMĖ yra DUOTI. Žmogus taip sutvertas, kad ne imdamas, o duodamas jaučiasi laimingas. Nebūtinai reikia duoti kažką materialaus – duok meilę, geraširdiškumą, galų gale duok tai, kuo tave Dievas apdovanojo, dalink savo talentą kitiems – ir būsi laimingas. Jei žmonės tai suprastų ir gyventų šiuo principu, pasaulis būtų laimingesnis.

Ačiū už pokalbį, nekantriai lauksime Jūsų Čikagoje!

Kalbino Loreta Timukienė